



NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI  
Delegatura w Katowicach

LKA.410.007.02.2020

Pani  
dr inż. Barbara Juszczyk  
Dyrektor  
Sieć Badawcza Łukasiewicz  
Instytut Metali Nieżelaznych  
ul. Józefa Sowińskiego 5  
44-100 Gliwice

# WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/20/024 Strategiczne programy badań naukowych

# I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytut Metali Nieżelaznych <sup>1</sup> , ul. Józefa Sowińskiego 5, 44-100 Gliwice.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Dr inż. Barbara Juszczak, Dyrektor IMN od 21 lutego 2019 r. do nadal <sup>2</sup> . Poprzednio (od 1 maja 2015 r.) dyrektorem IMN był prof. dr inż. Zbigniew Śmieszek <sup>3</sup> . <p style="text-align: right;">(akta kontroli str. 5-8)</p>
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none"><li>1. Realizacja strategicznych programów badań naukowych.</li><li>2. Osiągnięcie założonych efektów strategicznych programów badań naukowych.</li></ol>
Okres objęty kontrolą	Lata 2011-2020.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli <sup>4</sup>
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach
Kontrolerzy	Marcin Wesoly, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/116/2020 z 8 maja 2020 r. Stanisław Tarnowski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/119/2020 z 8 maja 2020 r. Jerzy Piasecki, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/118/2020 z 8 maja 2020 r. Jacek Kordanowski, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/117/2020 z 8 maja 2020 r. <p style="text-align: right;">(akta kontroli str. 1-4)</p>

---

<sup>1</sup> Dalej: „IMN”, „Instytut” i „Lider”.

<sup>2</sup> Dalej: „Dyrektor IMN”.

<sup>3</sup> Prof. dr inż. Zbigniew Śmieszek zajmował również stanowisko Dyrektora w poprzednich kadencjach.

<sup>4</sup> Dz. U. z 2019 r. poz. 489 ze zm., dalej: ustawa o NIK.

## II. Ocena ogólna<sup>5</sup> kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

NIK ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Uzasadnienie  
oceny ogólnej

IMN realizował projekt „Materiały o strukturze nanokrystalicznej i amorficznej do konstrukcji wkładek kumulacyjnych do zastosowania w przemyśle wydobywczym”<sup>6</sup>, finansowany przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju<sup>7</sup>, zgodnie z wymaganiami umowy z 10 grudnia 2017 r.<sup>8</sup>

Poniesione w ramach Projektu wydatki spełniały kryteria kwalifikowalności przewidziane w umowie i w regulaminie konkursu. Były one dokonywane zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych<sup>9</sup> i wewnętrznymi regulacjami IMN.

W ramach realizacji Projektu ukończono dwa zadania, zaplanowane w umowie do zrealizowania na badanym etapie.

Instytut prowadził działania upowszechniające wyniki Projektu.

Informacje z realizacji Projektu zawarte w Raportach okresowych<sup>10</sup> przedkładano terminowo. Część danych zawartych w Raporcie za 2018 była jednak niezgodna ze stanem faktycznym, ponieważ nie ujęto w nim części kosztów poniesionych przez jeden z zakładów IMN. Nieprawidłowość ta nie miała wpływu na realizację Projektu.

## III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częstkowej<sup>11</sup> kontrolowanej działalności

OBSZAR

### Realizacja projektu

Opis stanu  
faktycznego

Badaniom kontrolnym, w ramach niniejszej kontroli, poddano Projekt realizowany przez IMN na podstawie umowy z NCBiR zawartej 10 grudnia 2017 r.

Celem projektu jest opracowanie nowych ładunków kumulacyjnych przeznaczonych do zastosowania w przemyśle wydobywczym, do drażenia otworów strzałowych. Wdrożenie wyników projektu ma umożliwić wyeliminowanie procesu wiercenia otworów strzałowych tradycyjnymi metodami, co powinno przyczynić się do zwiększenia efektywności i obniżenia kosztów procesu wydobycia urabianego materiału.

Projekt realizowany jest w ramach przygotowanego przez Radę NCBiR programu strategicznego Nowoczesne technologie materiałowe - TECHMATSTRATEG<sup>12</sup> i obejmuje zdefiniowane przez OECD<sup>13</sup> obszary naukowe: 2.10.1 - Nauki inżynieryjne i techniczne/Nanotechnologia/Nanomateriały oraz 2.5.1 - Nauki inżynieryjne i techniczne/Inżynieria materiałowa/Inżynieria materiałowa.

(akta kontroli tom I str. 810)

<sup>5</sup> Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

<sup>6</sup> Dalej: „Projekt”.

<sup>7</sup> Dalej: „NCBiR”.

<sup>8</sup> Umowa nr TECHMATSTRATEG1/349156/13/NCBR/2017, dalej: „umowa” lub „umowa o dofinansowanie”.

<sup>9</sup> Dz.U. z 2019 r., poz. 1843., dalej: „ustawa Pzp”.

<sup>10</sup> Dalej: „Raporty”.

<sup>11</sup> Oceny częstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

<sup>12</sup> Program opracowano na podstawie strategicznych, interdyscyplinarnych kierunków badań, ustanowionych uchwałą Rady Ministrów z 16 sierpnia 2011 r. w Krajowym Programie Badań.

<sup>13</sup> Organisation for Economic Co-operation and Development (Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju)

Projekt jest realizowany w ramach Konsorcjum Naukowego, utworzonego na podstawie umowy z dnia 7 listopada 2016 r.<sup>14</sup> zawartej pomiędzy: Instytutem Metali Nieżelaznych w Gliwicach<sup>15</sup> (pełniącym funkcję Lidera), Wojskowym Instytutem Technicznym Uzbrojenia w Zielonce<sup>16</sup>, Instytutem Metalurgii Żelaza im. Stanisława Staszica w Gliwicach<sup>17</sup>, Głównym Instytutem Górnictwa w Katowicach<sup>18</sup>, Wojskową Akademią Techniczną w Warszawie<sup>19</sup> i Zakładami Chemicznymi „NITRO-CHEM” S.A. w Bydgoszczy<sup>20</sup>.

Kwotę kosztów kwalifikowalnych, obejmujących fazę badawczą oraz fazę przygotowania do wdrożenia określono w Umowie z NCBiR na 9.254.538,00 zł<sup>21</sup>, w tym dofinansowanie NCBiR w wysokości 8.906.817,00 zł (96,24%)<sup>22</sup> i wkład własny uczestników Projektu – 347.721,00 zł (3,76%).

(akta kontroli tom I str. 36-57, 162-164)

Realizacja Projektu została podzielona na dwie fazy<sup>23</sup> obejmujące osiem zadań, do których wyznaczeni zostali następujący uczestnicy Konsorcjum:[...]<sup>24</sup>

(akta kontroli tom I str. 159-160, 188,198)

W ramach przedstawionego przez członków Konsorcjum we wniosku o dofinansowanie Projektu<sup>25</sup> dorobku i doświadczenia wykazano m.in. 24 publikacje naukowe, 11 patentów oraz 21 zrealizowanych projektów, w tym m.in.: [...]<sup>26</sup>

(akta kontroli tom I str. 251-255)

Od rozpoczęcia realizacji Projektu, tj. od 1 marca 2018 r.<sup>27</sup> nie wystąpiły w IMN oraz w całym Konsorcjum zmiany organizacyjno-prawne mające wpływ na realizację Projektu i wymagające poinformowania NCBiR w tym zakresie. W IMN nie zaszyły także zmiany osobowe w 80-osobowym zespole wyznaczonym do realizacji Projektu<sup>28</sup>.

(akta kontroli tom I str. 751, 810)

W marcu 2018 r. Dyrektor IMN zatwierdził Procedurę Zarządzania Projektem<sup>29</sup>, w której ujęto m.in. strukturę organizacyjną Projektu opartą na elementach metodyki

---

<sup>14</sup> Dalej: „Umowa konsorcjum”.

<sup>15</sup> Obecnie IMN.

<sup>16</sup> Dalej: „WITU”.

<sup>17</sup> Dalej: „IMŻ”.

<sup>18</sup> Dalej: „GIG”.

<sup>19</sup> Dalej: „WAT”.

<sup>20</sup> Dalej: „NITRO-CHEM S.A.”

<sup>21</sup> W tym faza badawcza- 8.811.840,00 zł, natomiast faza przygotowania do wdrożenia – 442.698,00 zł.

<sup>22</sup> W tym faza badawcza- 8.508.391,00 zł, natomiast faza przygotowania do wdrożenia – 398.426,00 zł.

<sup>23</sup> Faza badawcza składająca się z zadań od WP-1 do WP-7 oraz faza przygotowania do wdrożenia, obejmująca zadanie WP-8.

<sup>24</sup> Pouczenie: w interesie Instytutu NIK wyłączył jawność na podstawie art. 381 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2020 r., poz. 85). Zakres wyłączenia: dane techniczno-organizacyjne dotyczące realizacji projektu.

<sup>25</sup> Dalej: „Wniosek o dofinansowanie”. Pierwsza wersja wniosku została złożona przez IMN 10 listopada 2016 r., w ramach ogłoszonego przez NCBiR I konkursu Strategicznego programu badań naukowych i prac rozwojowych „Nowoczesne Technologie Materiałowe” TECHMASTRATEG.

<sup>26</sup> Pouczenie: w interesie Instytutu NIK wyłączył jawność na podstawie art. 381 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2020 r., poz. 85). Zakres wyłączenia: dane techniczne dotyczące realizowanych projektów.

<sup>27</sup> Jest to termin rozpoczęcia realizacji w ramach Projektu zadań nr 1 i 2.

<sup>28</sup> W dniu 20 maja 2020 r. IMN otrzymał od IMŻ informację, że z powodu długotrwałej choroby obecnego koordynatora prac nad realizacją Projektu, nastąpiła zmiana na tym stanowisku, co skutkowało rozpoczęciem wprowadzania zmian w dokumentacji zarządzania Projektem.

<sup>29</sup> Dalej: Procedura.

zarządzania projektami PRINCE2, cel Projektu i wskaźniki, zadania i terminy ich realizacji, zasady dokonywania zakupów dla potrzeb Projektu, zasady promocji, odbioru prac, zasady komunikacji w ramach Konsorcjum, zasady archiwizacji dokumentów, zdefiniowane ryzyka oraz sposoby zarządzania nimi. Procedura określała również skład zespołu projektowego, obejmującego m.in.: Kierownika Zarządzającego Projektu<sup>30</sup> oraz Koordynatorów Współwykonawców Projektu<sup>31</sup>, z których każdy wyznaczył podlegający mu zespół zadaniowy w Projekcie.

W ramach Projektu zostały powołane: Komitet Projektu<sup>32</sup>, który był ciałem zarządzającym Projektem oraz Komitet Sterujący<sup>33</sup>, sprawujący bezpośrednią kontrolę nad wykonywanymi pracami, kosztami realizacji prac i akceptujący raporty okresowe i końcowe z realizacji Projektu.

(akta kontroli tom I str. 376-386)

W celu realizacji Projektu w Instytucie utworzono 80 osobowy Zespół Projektowy<sup>34</sup>, składający się m.in. z imiennie wskazanych kluczowych pracowników wykonujących prace badawczo-rozwojowe, których wykazano we Wniosku o dofinansowanie.

(akta kontroli tom I str. 810-811, 752-753)

Zgodnie z zasadami ustalonymi w Procedurze, w Konsorcjum komunikacja odbywała się w formie telefonicznej, elektronicznej (w tym ePUAP i telekonferencje), listownej oraz za pomocą faksu.

Wyniki prac Zespołu Projektowego przedstawiano w raportach i sprawozdaniach, które były prezentowane na seminariach jakie odbywały się w ramach Instytutu oraz poza nim.

(akta kontroli tom I str. 383, 493-555, 744-771, 810)

Instytut realizował Projekt zgodnie z opisem, harmonogramem i kosztorysem. Niezwłocznie oraz zgodnie z kosztorysem i harmonogramem Projektu przekazywał współwykonawcom środki finansowe<sup>35</sup>. Terminowo przedkładał do NCBiR wnioski o płatność oraz dokonywał ich uzupełnienia i korekt. W trakcie dotychczasowej realizacji Projektu Kosztorys Projektu nie podlegał zmianom.

Instytut składał Raporty<sup>36</sup> z realizacji Projektu w formie wskazanej w załączniku nr 2 do umowy i w terminach przewidzianych w umowie. Ponadto zgodnie z załącznikiem nr 2 § 2 umowy sporządzał korekty i uzupełnienia raportów okresowych, w których przedstawiono m.in. wyniki badań, osiągnięte rezultaty, działania promocyjne oraz finansowe zaangażowanie środków w Projekcie. W złożonym za 2018 r. Raporcie z realizacji Projektu IMN wykazał informacje niezgodne z ustalonymi stanem faktycznym, co szczegółowo przedstawiono w dalszej części niniejszego wystąpienia pokontrolnego, w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli tom I str. 58-184, 403-567)

---

<sup>30</sup> Dalej: „Kierownik Projektu”. Zadania Kierownika obejmowały m.in. nadzór nad merytoryczną i finansową realizacją Projektu, organizacja prac zespołu projektowego, bieżąca koordynacja prac, zapewnienie komunikacji wewnętrznej w ramach Projektu, odbiór prac i monitorowanie wykonania wskaźników realizacji Projektu.

<sup>31</sup> Dalej: „Koordynatorzy”. Koordynatorzy byli reprezentantami Współwykonawców w realizowanym Projekcie.

<sup>32</sup> W skład, którego wchodził Kierownik Projektu i Koordynatorzy.

<sup>33</sup> W skład, którego wchodził przełożeniu Kierownika Projektu oraz Koordynatorów.

<sup>34</sup> Dalej „Zespół Projektowy” lub „Zespół”.

<sup>35</sup> Środki były przekazywane Współwykonawcom w terminie do 14 dni od wpływu zaliczki na rachunek Lidera.

<sup>36</sup> Według wzoru zamieszczonego pod adresem <https://www.ncbr.gov.pl/programy/programy-strategiczne/nawoczesne-technologie-materialowe-techmatstrateg/techmatstrateg-i-konkurs/dokumenty-do-pobrania/>

W toku realizacji Projektu zmieniono terminy zakończenia poszczególnych zadań, co uwzględniono - zgodnie z wymaganiami określonymi w umowie - w zawartych z NCBiR aneksach do Umowy. Przyczynami zmiany (wydłużenia) tych terminów była w szczególności konieczność przeprowadzenia dodatkowych prac związanych z [...] <sup>37</sup>

W Instytucie, zgodnie z Umową, w ramach Projektu wyodrębniono ewidencję księgową. Ewidencja ta była prowadzona w układzie kalkulacyjnym oraz rodzajowym w sposób umożliwiający identyfikację środków finansowych wydatkowanych na realizację projektu.

Przechowywana dokumentacja Projektu gwarantowała bezpieczeństwo danych związanych z jego realizacją.

(akta kontroli tom I str. 178-196, 781-783, 499-500, 527, 808-809, tom II str. 1, 395-437)

W badanym okresie Instytut nie był objęty kontrolą NCBiR, nie dokonał sprzedaży zakupionej aparatury naukowo-badawczej, nie dokonał zwrotu odsetek i niewykorzystanych środków (projekt niezakończony).

Instytut po osiągnięciu 55,9% zaangażowania środków finansowych w Projekcie zamieścił na swojej stronie internetowej <sup>38</sup> ogłoszenie o postępowaniu na wybór audytora zewnętrznego w celu wykonania obowiązkowego audytu, o którym mowa w § 2 pkt 1 Przewodnika kwalifikowalności kosztów Programu TECHMATSTRATEG I <sup>39</sup>.

(akta kontroli tom I str. 568, 784-787)

Badanie próby 31% kosztów poniesionych bezpośrednio przez Instytut i sfinansowanych przez NCBiR na realizację Projektu (499,1 tys. zł<sup>40</sup>) wykazało, że spełniały one warunki kwalifikowalności określone w umowie i w Przewodniku, w tym w szczególności:

- wydatki były związane z realizacją Projektu, zostały poniesione przez IMN na cele określone w Umowie oraz zgodnie z kosztorysem,
- wydatki były dokumentowane fakturami VAT, zamówieniami, wnioskami o zakup oraz w przypadku kosztów wynagrodzeń, listami płac, kartami czasu pracy osób uczestniczących w Projekcie oraz dokumentacją uzasadniającą wypłaty premii autorskich za uczestnictwo w realizacji Projektu <sup>41</sup>,

Badana dokumentacja została opisana w sposób określający jej związek z realizowanym Projektem, w szczególności sposób jej dekretacji umożliwiający identyfikację Projektu, do którego przypisany jest dany koszt, ustalenie jego kwalifikowalnej wysokości w odniesieniu do danego zadania i kategorii.

Wydatki były ponoszone zgodnie z Harmonogramem określonym w umowie oraz katalogiem kosztów określonych w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lutego 2015 r. w sprawie warunków i trybu udzielania pomocy

<sup>37</sup> Pouczenie: w interesie Instytutu NIK wyłączył jawność na podstawie art. 381 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2020 r., poz. 85). Zakres wyłączenia: dane techniczne dotyczące realizacji projektu.

<sup>38</sup> [http://www.imn.gliwice.pl/articles/913/instytut\\_metali\\_niezelaznych\\_zaprasza\\_do\\_skladania\\_ofert\\_na\\_przerowadzenie\\_uslugi\\_audytu\\_jednostki\\_otrzymujacej\\_srodki\\_finansowe\\_na\\_dzialalnosc\\_statutowa](http://www.imn.gliwice.pl/articles/913/instytut_metali_niezelaznych_zaprasza_do_skladania_ofert_na_przerowadzenie_uslugi_audytu_jednostki_otrzymujacej_srodki_finansowe_na_dzialalnosc_statutowa)

<sup>39</sup> Dalej: „Przewodnik”

<sup>40</sup> Wydatki na wartość: 499.129,79 zł wybrano metodą celową spośród kosztów bezpośrednich kierując się ich najwyższą wartością. Łączna wartość zrealizowanego przez IMN Projektu na dzień 31 marca 2020 r. wyniosła 1.609.108,74 zł. Wartość wydatków poniesionych przez IMN w Projekcie w kwietniu 2020 r. wyniosła 27.587,04 zł.

<sup>41</sup> Wnioski premiowe sporządzane były zgodnie z obowiązującym w IMN Regulaminem płac.

publicznej i pomocy de minimis za pośrednictwem Narodowego Centrum Badań i Rozwoju<sup>42</sup>.

Struktura finansowania poszczególnych zadań Projektu w zakresie badanych wydatków przedstawiała się następująco:

- Zadanie nr 2, [...] <sup>43</sup> – 411,2 tys. zł,
- Zadanie nr 3, [...] <sup>44</sup> – 59,9 tys. zł,
- Zadanie nr 5, [...] <sup>45</sup> – 28,0 tys. zł.

(akta kontroli tom I, str. 88-167, tom II, str. 2-305, 395-412, 449-451, 599-604)

Wydatki objęte szczegółowym badaniem kontrolnym dotyczyły zakupu: oprogramowania do obliczeń termodynamicznych [...] <sup>46</sup> oraz kosztów wynagrodzeń, w tym premii autorskich osób zaangażowanych w Projekt.

(akta kontroli tom II, str. 2-305, 449-451, 599-604)

Prowadzona ewidencja umożliwiała ujęcie kosztów według rodzajów działalności, a także ustalenie, w ramach którego Zakładu IMN zaangażowanego w Projekt, powstał poszczególny koszt oraz jakiego zadania dotyczył.

(akta kontroli tom II str. 1, 306-394, 413-437)

Badane wydatki Projektu zostały poniesione z zachowaniem zasad uczciwej konkurencji, jawności i przejrzystości. Instytut przy udzieleniu zamówienia na nabycie oprogramowania do obliczeń termodynamicznych o wartości przekraczającej 30 tys. euro prawidłowo zastosował procedury określone w ustawie Pzp<sup>47</sup>. W przypadku pozostałych zamówień o wartości poniżej 30 tys. euro stosowano wewnętrzne regulacje<sup>48</sup>. Zakupy dokonywane według ww. regulacji, w przypadku badanej próby wydatków, odbywały się na podstawie wniosków sporządzanych po przeprowadzeniu akcji ofertowej u co najmniej trzech dostawców, w celu wyboru najkorzystniejszej oferty.

Poniesione w ramach Projektu wydatki na wynagrodzenia osobowe, w tym premie autorskie, były wypłacane zgodnie z obowiązującym regulaminem płac osobom indywidualnie oddelegowanym do Projektu.

(akta kontroli tom I str. 185-386, tom II, str. 2-305, 449-451)

Instytut w ramach Projektu dokonał w czerwcu 2018 r. zakupu przewidzianego we wniosku o dofinansowanie i Umowie oprogramowania do obliczeń termodynamicznych. Oprogramowanie zostało przyjęte do ewidencji środków

---

<sup>42</sup> Dz. U. z 2015 r., poz. 299.

<sup>43</sup> Pouczenie: w interesie Instytutu NIK wyłączył jawność na podstawie art. 381 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2020 r., poz. 85). Zakres wyłączenia: dane techniczne dotyczące realizacji projektu.

<sup>44</sup> Pouczenie: w interesie Instytutu NIK wyłączył jawność na podstawie art. 381 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2020 r., poz. 85). Zakres wyłączenia: dane techniczne dotyczące realizacji projektu.

<sup>45</sup> Pouczenie: w interesie Instytutu NIK wyłączył jawność na podstawie art. 381 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2020 r., poz. 85). Zakres wyłączenia: dane techniczne dotyczące realizacji projektu.

<sup>46</sup> Pouczenie: w interesie Instytutu NIK wyłączył jawność na podstawie art. 381 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2020 r., poz. 85). Zakres wyłączenia: dane techniczne dotyczące realizacji projektu.

<sup>47</sup> Nabycie oprogramowania nastąpiło po przeprowadzeniu przetargu nieograniczonego w trybie ustawy o zamówieniach, gdzie jedynym kryterium oceny była cena oferty. Do zakupu stosowano również wewnętrzną procedurę wprowadzoną Zarządzeniem Dyrektora IMN nr 17/2016.

<sup>48</sup> Zarządzenie Dyrektora IMN nr 26/2017 dotyczące dokonywania zakupów.

trwałych i wartości niematerialnych i prawnych IMN i zainstalowane<sup>49</sup> na sprzęcie komputerowym wykorzystywanym w Projekcie. Po zakończeniu Projektu, według oświadczenia kierownika IMN, oprogramowanie to pozostanie własnością Instytutu.

Jak wyjaśnił Zastępca Dyrektora ds. Badań i Rozwoju, [...] <sup>50</sup>

(akta kontroli tom I str. 185-386, 165-167, 419-424, 493-513, tom II st. 594-598)

Instytut, zgodnie z Umową, nie był zobligowany do wniesienia wkładu własnego - całość zadań Projektu realizowanego przy zaangażowaniu Instytutu była finansowana ze środków NCBiR.

Zgodnie z kosztorysem, jedynym Konsorcjantem, który zobligowany był do wniesienia wkładu własnego był NITRO-CHEM S.A. Harmonogram wskazywał również, że wkład ww. firmy stanowiło 50% kwalifikowalnych kosztów Projektu ponoszonych w poszczególnych zadaniach i kategoriach. Na dzień 31 marca 2020 r., NITRO-CHEM S.A. wniósł wkład własny w wysokości 33,1 tys. zł.

(akta kontroli tom I str. 162-164, 741)

W ramach działań na rzecz zapewnienia jakości Projektu, w Procedurze opisano ścieżkę akceptacji poszczególnych etapów Projektu.

W efekcie zrealizowania w IMN zakresu prac danego etapu Projektu, zgodnie z zapisami Procedury, powstawał raport bądź sprawozdanie. Zwoływane było seminarium wewnętrzne odbiorcze, na którym powołana przez Kierownika Projektu komisja akceptowała, bądź nakazywała uzupełnienie lub korektę przedstawionych wyników. W przypadku zaakceptowania prac przez komisję, ich odbiór stanowił podstawę wystawienia wniosku premiowego.

Odbiory końcowe poszczególnych etapów prac realizowanych przez uczestników Konsorcjum po zakończeniu każdego etapu Projektu, odbywały się na tzw. seminariach zewnętrznych, przy udziale konsorcjantów i Kierownika Projektu. Odbioru prac dokonywała komisja powoływana przez Kierownika Projektu. Przebieg odbioru, w tym wyniki przeprowadzonych badań, dokumentowane były protokołem odbioru wraz z raportem z realizacji prac. W Laboratorium Badawczym w Zakładzie Chemii Analitycznej, gdzie są realizowane prace z zakresu analizy składu chemicznego badanych w Projekcie materiałów, wdrożony jest system jakości ISO 17025<sup>51</sup>.

(akta kontroli tom I str. 34-35, 376-386, 745-771, 774)

Stwierdzone  
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Złożony w dniu 30 stycznia 2019 r. przez IMN do NCBiR Raport okresowy<sup>52</sup> nr 1 z realizacji Projektu w ramach Programu „Nowoczesne technologie materiałowe” TECHMATSTRATEG za 2018 r. w zakresie kosztów poniesionych na Zadanie nr 2 zawierał zaniżone o 102.371,31 zł dane dotyczące faktycznie poniesionych wydatków.

<sup>49</sup> Instytut posiadał licencję na oprogramowanie na czas nieokreślony.

<sup>50</sup> Pouczenie: w interesie Instytutu NIK wyłączył jawność na podstawie art. 381 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2020 r., poz. 85). Zakres wyłączenia: dane techniczne dotyczące realizacji projektu.

<sup>51</sup> Laboratorium Badawcze IMN posiadało w okresie realizacji Projektu Certyfikat Akredytacji Nr AB 274, o spełnieniu normy PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02, wydawany 22 października 2018 r. i 10 marca 2020 r. przez Dyrektora Polskiego Centrum Akredytacji w Warszawie.

<sup>52</sup> Dalej: „Raport”



W ramach realizacji Projektu koszty wykonania poszczególnych zadań były dzielone pomiędzy dwa zakłady IMN, tj. Zakład Zaawansowanych Technologii Materiałowych<sup>53</sup> oraz Zakład Materiałów Funkcjonalnych<sup>54</sup>. Analiza wydatków zaksięgowanych na kontach Projektu dla Zadania nr 2 danych zawartych w rozliczeniu Projektu dla tego samego zadania oraz zestawienia kosztów Projektu ponoszonych przez wszystkich członków Konsorcjum za 2018 r. wykazała, że IMN nie wykazał w raporcie kosztów poniesionych na Zadanie nr 2 w 2018 r. przez Zakład PF.

(akta kontroli tom I str. 493-513, tom II str. 1, 306-394, 413-438)

Jak wyjaśnił Kierownik Projektu, do którego zgodnie z Procedurą należy nadzór nad finansową realizacją projektu, analiza raportów rocznych oraz ponoszonych w ramach Projektu kosztów, *popelniony błąd polegający na niewykazaniu części faktycznie poniesionych kosztów został skorygowany w kolejnym raporcie okresowym za rok 2019 i nie wpływa na poprawność rozliczeń finansowych dokonywanych pomiędzy Wnioskodawcą a NCBR oraz nie niesie innych konsekwencji prawnych.*

(akta kontroli tom II str. 312)

Zastępca kierownika Działu ds. Funduszy Strukturalnych IMN, odpowiedzialna m.in. za weryfikację raportów oraz materiałów dla celów sprawozdawczych w wyjaśnieniu podała, że w raporcie *nie wykazano rzeczywiście poniesionych kosztów Zakładu Materiałów Funkcjonalnych (PF) w wysokości 102 371,31 zł w wyniku popełnienia błędu podczas sumowania wydatków jednostek realizujących zadanie (...). Raport okresowy nr 1/2018 został zaakceptowany przez NCBiR, a powyższe niedopatrzenie nie zrodziło żadnych konsekwencji wobec Instytutu.*

(akta kontroli tom II str. 313-316)

Jak wyjaśniła Dyrektor IMN, brak wykazania w raporcie rzeczywiście poniesionych kosztów wynikał z błędu podczas sumowania wydatków, nie był działaniem celowym oraz nie rodził dalszych konsekwencji prawnych z tego tytułu.

(akta kontroli tom II str. 307)

W ocenie NIK, brakujące w raporcie dane nie wpłynęły na realizację przez IMN Projektu.

#### OCENA CZĄSTKOWA

NIK ocenia pozytywnie działania IMN w kontrolowanym obszarze.

#### OBSZAR

### 2. Osiągnięcie założonych efektów projektu

Opis stanu faktycznego

Zgodnie z dokumentacją Projektu, Konsorcjum miało zrealizować osiem zadań, z czego pięć miał zrealizować Instytut [...] <sup>55</sup>. W ww. dokumentacji ustalono punkty kontrolne („kamienie milowe”) oraz określono rezultaty jakie należało osiągnąć w trakcie oraz po zrealizowaniu Projektu.

<sup>53</sup> Zakład Zaawansowanych Technologii Materiałowych określany w regulaminie organizacyjnym skrótem PT, natomiast dla potrzeb księgowania kosztów Zakładu wykazywany jako numer 41, dalej: „Zakład PT”

<sup>54</sup> Zakład Materiałów Funkcjonalnych określony w regulaminie organizacyjnym skrótem PF, natomiast dla potrzeb księgowania kosztów Zakładu wykazywany jako numer 42, dalej: „Zakład PF”.

<sup>55</sup> Pouczenie: w interesie Instytutu NIK wyłączył jawność na podstawie art. 381 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2020 r., poz. 85). Zakres wyłączenia: dane techniczne dotyczące realizacji projektu.

I tak punktami kontrolnymi w poszczególnych zadaniach były: [...]<sup>56</sup>

Na dzień zakończenia czynności kontrolnych NIK<sup>57</sup>, w ramach realizacji Projektu ukończono dwa zadania osiągając ustalone w nich punkty kontrolne (Zadanie nr 1 i Zadanie nr 2). W pozostałych przypadkach, zadania są na etapie realizacji (Zadanie nr 3, Zadanie nr 4, Zadanie nr 5 i Zadanie nr 6) lub przed jej rozpoczęciem (Zadanie nr 7 i Zadanie nr 8).

Ponadto w ramach zaplanowanych do realizacji rezultatów: [...]<sup>58</sup>

Dla poszczególnych zadań realizowanego przez IMN Projektu, w składanych Raportach okresowych wykazano grupy osiągniętych rezultatów opisujących m.in. przeprowadzone prace oraz dokumentację wyników pomiarów.

(akta kontroli tom I str. 493-552)

Na badanym etapie Instytut osiągnął (od początku realizacji projektu) następujące poziomy założonych do uzyskania wskaźników produktu<sup>59</sup>:

- liczba produktów: nowych lub ulepszonych materiałów, technologii i technik pomocniczych: osiągnięto wskaźnik na poziomie 25%<sup>60</sup>,
- udział młodych naukowców w realizacji programu - osiągnięto wskaźnik na poziomie 22%.

Na etapie kontroli NIK nie osiągnięto innych zakładanych wskaźników produktu, dotyczących zgłoszeń patentowych i zgłoszeń wzorów użytkowych dokonanych w wyniku realizacji programu oraz publikacji dotyczących wyników prac B+R.

W związku z niezakończeniem projektu na dzień lutego 2020 r.<sup>61</sup> nie osiągnięto żadnych wskaźników rezultatu (mierzonych po zakończeniu i do 5 lat od zakończenia realizacji projektu) dotyczących m.in. patentów i wzorów użytkowych uzyskanych przez przedsiębiorstwa w ramach realizacji programu<sup>62</sup>.

(akta kontroli tom I str. 726-727)

W ramach Projektu osiągnięto efekty i korzyści nieprzewidziane we wniosku o dofinansowanie i zawartej umowie.

---

<sup>56</sup> Pouczenie: w interesie Instytutu NIK wyłączył jawność na podstawie art. 381 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2020 r., poz. 85). Zakres wyłączenia: dane techniczne dotyczące realizacji projektu.

<sup>57</sup> 10 czerwca 2020 r.

<sup>58</sup> Pouczenie: w interesie Instytutu NIK wyłączył jawność na podstawie art. 381 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2020 r., poz. 85). Zakres wyłączenia: dane techniczne dotyczące realizacji projektu.

<sup>59</sup> Instytut we wniosku o dofinansowanie Projektu określił wskaźniki do osiągnięcia w wyniku realizacji Projektu. Wartość wskaźników miała być mierzona w trakcie i po zakończeniu Projektu.

<sup>60</sup> Przy założeniu wartości bazowej „zero”, wartości docelowej – 4 przy wartości osiągniętej – 1.

<sup>61</sup> Data przekazania osiągniętych wskaźników przez Instytut w ramach Projektu do NCBR.

<sup>62</sup> Dla projektu przyjęto następujące wskaźniki rezultatu: - liczba projektów jednostek badawczych biorących udział w Programie, realizowanych poza Programem wspólnie z przedsiębiorstwami i innymi podmiotami życia gospodarczego docelowa dla którego wartość miała wynieść „dwa”, przy założeniu bazowej wartości wskaźnika na poziomie „zero”, - liczba patentów uzyskanych przez przedsiębiorstwa w ramach realizacji Programu, której wartość miała wynieść „jeden” przy założeniu bazowej wartości wskaźnika na poziomie „zero”, - liczba wzorów użytkowych uzyskanych przez przedsiębiorstwa w wyniku realizacji Programu, której wartość miała wynieść „dwa” przy założeniu bazowej wartości wskaźnika na poziomie „zero”, - liczba projektów uzyskanych przez polskie zespoły biorące udział w inicjatywach i projektach uruchamianych w ramach programu Horyzont 2000, której wartość miała wynieść „100%” przy założeniu bazowej wartości wskaźnika na poziomie „zero procent”, wartość projektów B+R uzyskanych przez polskie zespoły biorące udział w inicjatywach i projektach uruchamianych w ramach programu Horyzont 2000 wartość miała wynieść „100%” przy założeniu bazowej wartości wskaźnika na poziomie „zero procent”, - zwiększenie kwoty nakładów na badania naukowe i prace rozwojowe, poniesionych przez przedsiębiorców udział w realizacji projektów w ramach Programu wartość miała wynieść „347 721 zł” przy założeniu bazowej wartości wskaźnika na poziomie „zero”.

Jak wyjaśnił kierownik Projektu, w wyniku badań [...]<sup>63</sup>

(akta kontroli tom I str. 732-735, 774 )

IMN w okresie realizacji Projektu upowszechniał wyniki realizacji Projektu. I tak:

- Pracownicy naukowcy Instytutu prezentowali wystąpienia na 10 konferencjach i seminariach w tym m.in. na Konferencji Innowacyjność Przemysłu Metali Nieżelaznych w 100 lecie odzyskania niepodległości Polski w czerwcu 2018 r. w Wiśle, na Międzynarodowej Konferencji Uzbrojenia we wrześniu 2018 r. w Jachrance, na XII Konferencji Naukowo-Technicznej „Bezpieczeństwo robót strzałowych” w październiku 2018 r. w Ustroniu, na XXII Międzynarodowej Konferencji Naukowo-Technicznej Uzbrojenie 2019 w Jachrance w czerwcu 2019 r., na Międzynarodowym Sympozjum w Gmunden w Austrii w lipcu 2019 r.;

- W 2019 r. IMN opublikował w Przeglądzie Górniczym materiał na temat: „Wykonywania otworów strzałowych technologią wybuchową przy stosowaniu kumulacyjnej głowicy PG-7M”.

Każda forma (publikacja, prezentacja) będąca elementem promocji Projektu i rozpowszechniania wiedzy na jego temat była opatrzona obowiązkową adnotacją o dofinansowaniu uzyskanym z NCBR. IMN nie prowadził statystyk odbiorców informacji o Projekcie. Według oświadczenia Dyrektora IMN, średnia liczba uczestników (słuchaczy) konferencji, na których prezentowane były wyniki projektów wynosiła od 80-300 osób. „Jeśli chodzi o publikacje w czasopiśmie naukowo-technicznych szacujemy, że liczba osób, do których docieramy z takim przekazem to od kilku do kilkunastu tysięcy osób, przy czym większość czasopism, w których publikujemy dane posiada również w swojej ofercie wersje elektroniczne (lub publikacja dostępna jest na zasadzie ‘open source’), dlatego faktyczna liczba osób, które mogą zapoznać się z publikowanym materiałem może być znacznie większa”.

(akta kontroli tom I str. 512-513, 551-552, 811)

Na dzień zakończenia czynności kontrolnych NIK, wyniki Projektu nie zostały jeszcze zastosowane w działalności gospodarczej ponieważ realizacja Projektu była na etapie prac badawczych. Faza przygotowania do wdrożenia Projektu została przewidziana w Harmonogramie wykonania Projektu na okres od 1 września 2021 r. do 28 lutego 2022 r. Kierownik Projektu wyjaśnił, że: *Na obecnym etapie realizacji projektu, IMN nie opracowuje planu komercjalizacji, ponieważ Faza A (badawcza) obejmuje swoim zakresem wyłącznie badania (badania przemysłowe i prace rozwojowe) w wyniku których [...]*<sup>64</sup>

(akta kontroli tom I str. 771, 811)

Stwierdzone  
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

**OCENA CZĄSTKOWA**

NIK ocenia pozytywnie działania IMN w kontrolowanym obszarze.

<sup>63</sup> Pouczenie: w interesie Instytutu NIK wyłączył jawność na podstawie art. 381 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2020 r., poz. 85). Zakres wyłączenia: dane techniczne dotyczące realizacji projektu.

<sup>64</sup> Pouczenie: w interesie Instytutu NIK wyłączył jawność na podstawie art. 381 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2020 r., poz. 85). Zakres wyłączenia: dane techniczne dotyczące realizacji i komercjalizacji projektu.

## IV. Uwagi i wnioski

Uwagi i wnioski

Z uwagi na fakt, iż stwierdzona jednostkowa nieprawidłowość nie miała wpływu na realizację przez IMN Projektu, a brakujące dane zostały uzupełnione w kolejnym raporcie z realizacji Projektu, NIK nie formułuje uwag ani wniosków.

## V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia  
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Katowice, dnia 9 lipca 2020 r.

Kontrolerzy

Stanisław Tarnowski  
Główny Specjalista kp.

Najwyższa Izba Kontroli  
Delegatura w Katowicach

Jacek Kordanowski  
Starszy inspektor kp.